

COMPETENȚE-CHEIE PENTRU ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII

prof. dr. NEGOIȚĂ Iolanda-Magdalena
prof. dr. SINGUREANU Nicoleta

În economia bazată pe cunoaștere, memorarea de date concrete și proceduri este esențială, însă nu și suficientă pentru înregistrarea de progrese și succese. Aptitudinile, cum ar fi: soluționarea problemelor, gândirea critică, capacitatea de a coopera, creativitatea, gândirea computațională sau autoreglarea, sunt mai esențiale decât oricând în contextul societății noastre aflate în schimbare rapidă. Acestea sunt instrumentele prin care cele învățate sunt puse în practică în timp real pentru a genera noi idei, noi teorii, noi produse și noi cunoștințe.

Competențele-cheie sunt adoptate de la nivel de politică a educației. Sunt implicate în promovarea unei *pedagogii constructiviste*, o *pedagogie a complexității și integralității*, susținută istoric de *paradigma curriculumului*, centrată asupra relației funcționale dintre *competențele-cheie* declarate *strategic* și *conținuturile de bază* care asigură *formarea și dezvoltarea* acestora prin „combinația” optimă, între „cunoștințe – aptitudini – atitudini”. Ele sunt un produs necesar în perspectiva *educației permanente și a autoeducației* necesare pentru integrarea *culturală* în *societatea informațională*, intrată în cea de-a doua etapă a evoluției sale, bazată pe *cuceririle științifice* și *provocările etice ale inteligenței artificiale*.

La nivel de *politică a educației* se evidențiază, mai recent, *Recomandarea Consiliului UE* adoptată la Bruxelles la 22 mai 2018 „privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții” care înlocuiește *Recomandarea Parlamentului European* și a Consiliului din 18 decembrie 2006 „privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții”.

Noul „Cadrul de referință stabilește opt *competențe-cheie*”, aflate în raporturi complexe de interdependență și de interacțiune permanentă, în perspectiva *învățării pe tot parcursul vieții*:

1. Competențe de alfabetizare – se referă la capacitatea de a identifica, înțelege, exprima, crea și interpreta concepte, sentimente, fapte și opinii, atât verbal, cât și în scris, folosind materiale vizuale, auditive și digitale în diferite discipline și în diferite contexte. Ea implică capacitatea de a comunica și de a stabili conexiuni cu alte persoane, în mod eficient, adecvat și creativ.

2. Competențe multilingvistice - definesc capacitatea de a utiliza diferite limbi în mod corespunzător și eficient pentru comunicare. Această competență are elemente comune cu competența de alfabetizare: se bazează pe capacitatea de a înțelege și interpreta concepte, gânduri, sentimente, fapte și opinii, atât oral, cât și în scris (ascultare, vorbire, citire și scriere).

3. Competențe în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii - implică înțelegerea schimbărilor cauzate de activitatea umană și a responsabilității fiecărui cetățean.

Competențele în știință se referă la capacitatea și la disponibilitatea de a explica fenomenele naturale utilizând cunoștințele și metodologia aflate în uz, inclusiv observarea și experimentarea, pentru a identifica întrebări și pentru a trage concluzii bazate pe dovezi.

Competențele în domeniul tehnologiei și ingineriei se referă la aplicarea cunoștințelor și metodologiilor științifice pentru satisfacerea dorințelor și nevoilor cetățenilor.

Competențele în domeniul matematicii sunt definite drept capacitatea de a dezvolta și de a folosi gândirea și raționamentul matematic pentru a rezolva o serie de probleme în situații de zi cu zi.

4. Competențele digitale - implică utilizarea cu încredere, critică și responsabilă a tehnologiilor digitale, precum și utilizarea acestora pentru învățare, la locul de muncă, și pentru participarea în societate.

5. Competențe personale, sociale și de a învăța să înveți - se referă la capacitatea de a reflecta asupra propriei persoane, gestionarea eficientă a timpului și a informației, munca în echipă în mod constructiv, păstrarea rezilienței și gestionarea propriului proces de învățare și a carierei.

6. Competențele cetățenești - reprezintă capacitatea de a acționa în calitate de cetățeni responsabili și de a participa pe deplin la viața civică și socială, pe baza înțelegerii conceptelor și structurilor sociale, economice, juridice și politice, precum și a evoluțiilor și a durabilității la nivel mondial.

7. Competențe antreprenoriale - se referă la capacitatea de a acționa în fața oportunităților și a ideilor și de a le transforma în valori pentru ceilalți.

8. Competențe de sensibilizare și expresie culturală - implică înțelegerea și respectul față de modul în care ideile și înțelesurile sunt formulate.

Comisia Europeană contribuie la eforturile naționale de a dezvolta sisteme de educație și formare; utilizează cele opt competențe-cheie pentru a încuraja învățarea reciprocă și schimbul de bune practici; promovează utilizarea pe scară mai largă a celor opt competențe-cheie în politicile conexe ale UE și raportează la fiecare doi ani cu privire la progresele înregistrate.

În România, definirea setului de competențe-cheie necesare pentru împlinirea pe plan personal, o stare bună de sănătate, capacitatea de inserție profesională și incluziunea socială a fost influențată nu numai de evoluțiile sociale și economice, ci și de diferitele inițiative care au avut loc în Europa pe parcursul ultimului deceniu. S-a acordat o atenție deosebită îmbunătățirii aptitudinilor de bază, investițiilor în învățarea limbilor străine, îmbunătățirii competențelor digitale și antreprenoriale, relevanței valorilor comune în ceea ce privește funcționarea societăților noastre și creșterii motivației tinerilor pentru a îmbrățișa o carieră în domeniul științelor.

BIBLIOGRAFIE ȘI WEBOGRAFIE:

- Cristea, S., *Competențele-cheie la nivel de concept pedagogic*, Tribuna Învățământului, București, 2021;
- Negreț – Dobridor, I. *Didactica nova*, București: Editura Aramis, 2005;
- <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/lifelong-learning-key-competences.html>;
- <https://qualitrainer.eu/competente-cheie-pentru-invatarea-pe-tot-parcursul-vietii>;
- <https://lege5.ro>;
- <https://tribunainvatamantului.ro/competentele-cheie-la-nivel-de-concept-pedagogic>.